

המועצה לפיתוח דשנים וכימיקלים

דו"ח שנתי 22, עמ' 545

בשנת 1959 מינה שר הפיתוח ועדה בשם "מועצה מקצועית מייעצת לפיתוח דשנים" בת 14 חברים. מתפקידה היה ליעץ לשר ולהדריך את חברות הפיתוח הממשלתיות בעניין ייצור דשנים חדשים. כעבור זמן לא רב נטלה על עצמה המועצה תפקידים נוספים, כגון עריכת מחקרים, חקר שווקים, ייצוג החברות במוסדות בינלאומיים העוסקים בדשנים, השתתפות כספית בקורסים לטכנהאי דישון מארצות מתפתחות ובניהולם. החל ב-1966 התבססה החברות במועצה לא על מינויים אישיים, אלא על גופים – משרד הפיתוח וחברות פיתוח. המועצה הקימה גם מוסדות מנהלים והתחילה לפעול כגוף ביצוע, באמצעות צוות עובדים, שהעסיקה לצורך זה. בשנת 1968 הרחיבה המועצה את פעולותיה ושינתה את שמה ל"מועצה לפיתוח דשנים וכימיקלים". בשנת 1971 העסיקה המועצה 18 עובדים, מרביתם אקדמאים. הפעולות מומנו מכספי התקציב השוטף של המועצה, שהועמדו לרשותה על ידי משרד הפיתוח וחברות פיתוח, ומתשלומים, שגבתה עבור ביצוע עבודות, שהומנו אצלה. ההוצאה של המועצה בשנת הכספים 1970 הסתכמה בסך 441,000 ל"י.

בניהול המועצה ובארגונה, בתכנון וביצוע פעולותיה הועלו ליקויים, שהצביעו על חולשתה הבסיסית מבחינת ארגון ומינהל. המועצה היא גוף בלתי פורמלי, שלא הוגדרו בו הסמכויות, סדרי העבודה ודרכי קבלת ההחלטות. עוד בעקבות ביקורת קודמת הוחלט באמצע 1971 לכלול את המועצה כמחלקה בחברת כימיקלים לישראל בע"מ. הביקורת העירה, שרצוי שגם הקשר בין הגופים, שהם חברים במועצה, לבין חברת כימיקלים לישראל בע"מ, יוסדר בתחום פעולותיה של המועצה.

המועצה השתתפה בסכומים נכבדים במימון קורסים לטכנאי דישון מארצות מתפתחות – בשנת הכספים 1971, בסך 64,000 ל"י – בלא שנבדקה ההצדקה להוצאה זו מתקציבה. גביית דמי השתתפותן של חברות פיתוח בתקציב המועצה נעשתה בפיגור רב. המועצה פעלה במצב של גרעון קופתי מתמיד.

בשנת 1972 הפסיקה המועצה לפעול כגוף ביצוע, והוקמה מחדש כמועצה מייעצת. בהודעה, שפורסמה ברשומות, מינה שר הפיתוח "מועצה לפיתוח דשנים (מועצה מייעצת)" המורכבת ממנהלים כלליים של כמה חברות פיתוח; המנהל הכללי של כימיקלים לישראל בע"מ משמש יושב ראש המועצה המייעצת. באותה הודעה נקבעו גם תפקידיה, שהם ייעוץ בענייני חקיקה ובעניינים מקצועיים הנוגעים לענף הדישון והכימיקלים לחקלאות, וייצוג הענף בארגונים מקומיים ובינלאומיים.

תפקידים אחרים, שהמועצה מילאה קודם לכן, הועברו ב-1972 לכימיקלים לישראל בע"מ. חברה זו הטילה את ביצוע הפעולות הכרוכות בכך על יחידותיה השונות, בהתאם לעניין: מרביתן הוטלו על היחידה לפיתוח המסחרי של החברה, ובמסגרתה הוקמה "המועצה לפיתוח דשנים" כיחידת משנה. (השם נשמר כיוון שרכש לו מור-ניטין ככתובת לייצוג ולמגעים עם מוסדות מקצועיים בארץ וחוץ לארץ). כיחידת משנה זו מועסקים שני עובדים בלבד; המנגנון של המועצה פורק.

הכספים בגין דמי השתתפות של חברות הפיתוח בתקציב המועצה במתכונתה הקודמת נגבו וחובות המועצה חוסלו. החל משנת הכספים 1973 הפסיקה חברת כימיקלים לישראל בע"מ להשתתף במימון הקורסים לטכנאי דישון.

תקציב יחידת המשנה "המועצה לפיתוח דשנים" הסתכם בשנת הכספים 1973 בסך 170,000 ל"י במסגרת התקציב של החברה. תקציב זה נועד לכיסוי הוצאות שכר העובדים הנ"ל ולמימון מחקרים בתחום השימוש בדשנים בחקלאות, שהוזמנו במוסדות מחקר. התקציב ממומן בעיקר (בסך 150,000 ל"י) על ידי משרד הפיתוח. תכנון המחקרים, הזמנתם והטיפול המינהלי בהם, נעשה בתיאום עם מינהל המחקר לאוצרות הטבע שבמשרד הפיתוח (ראה בפרק זה), האחריות המינהלית והכספית לפעולות המועצה ולהתקשרויותיה עם גורמי חוץ היא על כימיקלים לישראל בע"מ.